

Garður

Epicúrusar.

UTI A ODAINSAKRI,
Eftir Anatole France.

Eg var snögglega hrifinn út á svæði þöguls rökkrus inn á meðal óvirkilegra, dularfullra vera, sem fyltu mig hryllingi. Smátt og smátt vandist eg þó þessari dimmu og varð þá litig á skuggalega mannsmynd, hræðilega útlits. A höfðinu haði han austurlenska búfu og bátsa reidda um öxl ðér. Hann ráðaði þar fram með á, sem valt áfram þyngalega, aksigrá á lit. Pekti eg þar hinn slægvitra Óðysseif. Hann var kinnfiskasognin og háka hans var þakin ógreiddum, hvítum skegg-hjung. Hann stundi fram í veikum rómi þessum orðum:

"Eg er hungrar. Mér er dimt fyrir augum og sál minn flýtus eins og þungur reykjarmökkrur í myrkru. Hver vill nú gefa mér góðan teig að drekka af svörtu blöði, að eg megi enn einu sinni minnast minna fagurrauðu skipa, hinnar trúfostu konu minnar og móður minnar?"

Pegar eg heyrði þessi orð, þá vissi eg að eg haði verið fluttur ofan í bygðarlög undirheima. Eg reyndi ejins vel og nér var auðið, að stjórn hyrja minu fótáli, með því að fylgia lýsingu skáldanna, og hélt í áttuna að grásflöt eða engi, sem þar sem skein milt en dautt ljós. Eftir hálfar stundar göng, bar mig að asfódel flött eini, þó sem hópur skuggavalda voru um ræða saman. Par voru samankomnar sálir frá öllum tímum og frá öllum lönnum. Og hlið við hlið voru þar heimspekingar og vesallegr villimen. Eg faldí mig í skugga myrtuslunda og hlýddi á samræðuna. Fyrst heyrði eg Pyrrho sprýra með ljúfmann legum lítilsetti, með hendi kreptra um rekuskaptið, eins og sönum garðyrkjumanni söndi:

"Hvað er sálín?"
Skuggavaldarnir, sem stóðu um hverfis hann voru svo áfjáðir, að þeir "reyndu allir að tala í einu. Hún góðómlegi Plato sagði með skarskygnissip: "Sálín er þrefold. Við höfum mjög grófgerða sál í kvíðum, ástúðarfulla sál í brjóstunum og skynsemassál í höfðinu. Sálín er ódaubleg. Kvenþjóðin hefir aðein tvær sálir. Hún hefir ekki skynsemassálina. Fáðir eing af Maronþinginu svart að honum:

Plató, þú talar eins og skurðgoðárdýrki. Maconþingið, sem haldið var 584, úrskurði konum ódaublega sál. Þar að auki er konan maður, að svo miklu leyti sem Jésus Kristur er af meyju fæddur og í guðspjöllum kallagur mannsins sonur."

Aristoteles ytti öxlum og svarðaði meistara sínum, Platón, í lotningarföllum og föstum rómi: "Eftir mínum útreikningi, Plato, þú telst mér svo til að I sálín séu í mönnum og dýrum: hin nærandi, 2. hin synjandi, hin hreyfandi, 4. hin þrándi eða eftirlangandi og 5. hin ályktandi, Sálín er frummyndunarefnir likamans. Hún orskar dauða hans, þá hún sjálf deyr."

Origen.
Sálín er efniðleg og likamleg. Sálín er heilagi Agustínus. Sálín er ólikamleg og ódaubleg. Hegel.
Sálín er ósannað fyrirbrigði. Schopenhauer.
Sálín er timaleg auglýsing viljans.

Pólynesiumsáður.
Sálín er vindstroka. Pegar eg fann, að eg ætlaði að gefa upp andann, þá kleip eg utan um nefið að mér til að haldha henni inni; en eg kreysti ekki nógum fast, og nú er eg dauður.

Indiána kérsling frá Florida.
Eg dó að barnsförum. Peir lögðu hendir litla barnsins míns yfir varin minar, svo þær héldu inni anda móður þess. En það

var of seint; sál minn slapp á milli hinna saklausu fingra.

Descartes.

Eg hefi sannað með órekjandi rökum, að sálín er andleg. En til þess að vita hvad hún muni verða þá skirkota eg til Sir Kenlems Digby, *), sem um það efni hefir itað.

Lamettrie.

Hvar er Digby? Sækð haan!

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það eru þrjátíu sannar móti ódaubleika sálarinnar og þrjátíu og sex með, ergó, sex í meiri hluta með játandi hliðinni.

Stigvel.

Andi hins hugrakka foringja deyr ekki, stríðsóxi hans eða pipa.

Maimonides lærimistari. Skrifasendur: "Hinn óguðlegi skal farast og hversa með öllu."

Sá heilagi Agustínus. Þér skjálast, meitari Maimonides. Skrifasendur: "Farið frá mér bólvaðir í hinn eilifa eld."

Origen.

Já, Maimonides skjálast. Sá óguðlegi eyðilegast ekki, en hann smækkar. Hann verður að örilitillí osýnilegri ógn. Þetta getum við skilið að hinum fordæmu.

Duns Scotus.

Dauðinn lætur verur hversa aftur í guð, svipað hljómbýglu, sem liður út í lofti.

Bousset.

Origen og Duns Scotus hafa hér skakt fyrir sér. Orð þeirra eru gegnsýrð af eitri villunum. Það sem sagt er í hinum helga bókum, um kvalir helvitis, ber að skilja nákvæmlega eftir böksafnum. Álfat til fífla og alftaðir deyjandi, þjáðir og píndir og kvöllum sínum, of sterkir til að deyja, of veikir til að halda út, skulu þeir forðaemu til fífla í logunum, yfirkomni að afgilegum óvalkvalastingum, sem enginn megnar að sefa.

Sá heilagi Agustínus.

Já, þessar sannar verða að takast í sinni böksatflugu merkingu. Það er hið sanna hold hinna forðaemu, sem kvelst í seculærum. Börn sem deyja um leið, og þau fæðast, og jafnvel þau sem deyja í kviði móður sinnar, verða ekki undanþegin þessari hræðilegum hegningu. Pannig eru hinat háðilegustu fyriskipanir hinnar guðdómlegu réttvist. Ef bið eigið erftit mér að

ofan því, að líkamir, sem steypit er, ofan í logana ekki brenni upp,

þá er það af einskærri fáfræði, og að þið vitið ekki að til eru tegundir af holdi sem geymast feldi.

T. d. hold fasansins. Eg komst að

raun um þetta, þegar eg var í Hippó.

Þá mætjó bústýra míni

einn af þessum fuglum handa mér,

og haði eg hlemmingin af honum

til dagverðar. Eftir hálfan mánuð

bað eg um hinn hlemminginn,

sem enn var mjög góður að

Kon. Það þá upp að hann haði

legið i eldi, og geymst þar alveg

eins og likaminn hinna, forðaemu.

Sumangala.

Allar þær kenninger, sem eg nú hefi hlustað að, eru svartar af hinu svarta myrk vestursins. Sann leikurinn er, að sálínar fara í ýmsa líkami, áður en þær komast inn í hið alsela Nirvana, sem gerir enda á meinsemdu tilverunum. Gautanum tók á sig fimm hundruð og fimmundu holdtekjur, áður en hann varð Buddha. Hann var konungur, þræll, api, fil, froskur, hlyntré, o. s. fr.

Klerkur.

Menn deyja eins og dýr merkurinnar, og endalok þeirra verða him súmu. Ein og mennirnir deyja eins deyja dýrin. Hvortveggja andu hinum sama andu, og mennirnir hafa ekkert sem dýrin ekki hafa.

Tacitus.

Það er skiljanlegt að svona

ræða útgangi af munni gyðinga-

*) Nature of Man's Soul.

(1644).

ina, sem hæfastur er til að vera þræll. Hvað mér sjálftum viðkemur, þá tala eg sem Rómverji. Sál frægu borgara ferst ekki. Þessu er ykkur óhætt að trúa. En við móðum tign guðanna með því að imynda okkur að þeir geri sálir þræla og leysinga ódaublegar.

Ciceró.

Ó, sonur minn góður! Alt sem þeir segja okkur frá undirheimum er einkæð lygasamsetningur. Eg sprýr mið sjálfan þessarar spurningar: Er eð ódaublegur, nema að því leyti, sem endurminningin að ódaublegmannsvoð min varir að eilífu?

Sókrates.

Fyrir mig sjálfan, þá trúi eg, að ódaubleika sálarinnar, og ódaublegur, og sex með, ergó, sex í meiri hluta með játandi hliðinni.

Albertus Magnus.

Það eru þrjátíu sannar móti

ódaubleika sálarinnar og þrjátíu

og sex með, ergó, sex í meiri

hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í

meiri hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í

meiri hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í

meiri hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í

meiri hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í

meiri hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í

meiri hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í

meiri hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í

meiri hluta með játandi hliðinni.

Minos.

Herrar míni! Hans skal vandlega leitað í öllum afsínum helvitit.

Albertus Magnus.

Það er ódaublega sálarinnar og

ódaublegur, og sex með, ergó, sex í